MONITOR

Na Rok Pański 1782.

Num: XXXIII

Dnia 24. Kwietnia.

Reszta poprzedzaiących Monitorow.

JAko dla niektorych okoliczności mamy iakąś pociechę, gdy takowych surowie Sąd ukarze, obostrzy i winami obłoży, tak z innych przyczyn mamy Chrześciańską nad niemi kompassyą i prawdziwe nad ich niedolą politowanie, zważaiąc niesławę, ktorey podpadaią

 że

że ie maią wszyscy za głowy niespokoyne, za kłutniki, za pieniacze. O iedney w dowie imieniem Afranii, ktora Sądow, Trybunałow żadnych nieopuściła sama sprawy attentowała, sama indukowała, dokumenta przywodziła, Historyk napisał: (Afrania bardzo często na Ratuszu, nie żeby zbywało iey na Patronach, ale że zbywało na wstydzie płci iey powinnym.)

Zważaiąc także życia ich niespokoyność, troski, kłopoty, widząc nadweręzoną znacznie fortunę, że się do ostatniego iey wyniszczenia zanosi, a naybardziey mamy politowanie nad nieszczęśliwym stanem ich duszy, ludzie kłutliwi bez wielorakiego grzechu nie są nigdy, pohamuy się od zwady, a umnieyszysz grzechow.

Dla tego rozsądnieysi i większe doswiadczenie maiący, woleli ustą-

pić

pić ſwego, niżeli mścić ſię, chwalca Monarchow Pliniuſz, Troiana Ceſarza z tąd nie pomału chwali, że umiał i zwyciężać, i bydź od innych zwyciężonym, a z rownym zawſze honorem ſwoim, i kończąc tę pochwałę, tak mowi: (To iedno o Pana tego Cnocie odemnie mieycie, że umię dać ſię innym zwyciężyć, umie uſtąpić ſwego dla drugich paſſyi.)

Mieć ſumnienie obwinione powinni, a prawdziwie ſłuſznie Urzędy i Magiſtraty, ieżeli takowych kłutniarzow cierpią, Sądownie nie znoſzą, gdyż nie rozumiem, aby ludzie rozumni mogli mieć upodobanie w kłutniarſkim życiu, tylko, że gdy im ſię raz i drugi a podobno i więcey, na iednym i wielu inſzych powiodło, że tym kłocenia ſpoſobem zyſkali wiele, bo woleli im owi ſwego dobrowolnie uſtąpić,

niż

niż się utrzymywać z ciężkim swo- im niepokoiem, przeto nabrawszy śmiałości, tym zuchwałey i bez wstydniey w inszych prawa wdzieraią się, ktoż przyczyną wzrostu takiey zuchwałości? Urzędy, że zaraz z początku ten ogień nie przytłumili, tę hardość nie złamali i nie pohańbili, pobłażanie zwierzchności, albo leksze ukarania, są zuchwałych silną do dalszych umysłow podnietą.

Pewna, że surowsze ukaranie kłutnikow, nie tylko iest łaską i i dobrodzieystwem dla tych, ktòrym oni pokoiu nie daią, ale nawet dla nich samych. Pierwsza, że ie od grzechu a ciężkiego odwodzą, przywodząc ich do lepszey, zdrowszey, świątobliwszey uwagi, niepodobna aby się w granicach spokoynego pożycia nie utrzymali, gdy im Urzędy wykroczyć na stopę ie-

iednę niedopuſzczą, druga, te złe zwyczaie kłucenia ſię z inſzemi, pochodziły z tąd, że nie widzą, iakie to ieſt dobro, iakie ubłogoſławienie życia, ſpokoyne z bliźniemi zachowanie ſię, nie ſmakuią ſobie w zgodnym pożyciu, bo nie zakoſztowali iego owocow, gdy przymuſzeni od zwierzchności zoſtaną zachować ſię w pokoiu, w ten czas obaczą, iak ſłodka i dobra ieſt zgadzać ſię z bliźniemi, a obaczywſzy ſobie zaſmakuią, zaſmakowawſzy raz, zawſze ten ſłodki ſpoſob utrzymywać będą. Trzecia, dopieroż gdy w ſkutku doznaią, że więcey dobremi a ſpokoynemi ſpoſobami dokazali, niżeli przedłużonemi kłutniami, i ſzpetnym po Grodach, Ziemſtwach, Trybunałach pieniactwem.

Jaki honor Urzędu, i ktòreyżekolwiek Zwierzchości, kiedy umieia,

ią, umieiąc chcą, chcąc w skutku, władzy swoiey używaią nad takowemi pieniakami i sprzecznemi. Antonius, odniosłszy z Afryki zwycięstwo, lwy on naypierwszy ułaskawione wprowadził do Rzymu, i w tryumfalny woz wprzągłszy, niemi do tegoż miasta wieżdzał. W krotce po wieździe tym, zawakowało Państwo kiedy radzą, kogoby na rządy naywyższe Państwa tego obrać, ieden tedy z Senatorow mądrością i umieiętnością wsławiony, w te słowa dał swe zdanie: któremu tak strasżliwe bestye służą i iego się rozkazom kierować daią, sprawiedliwą temuż całego Państwa naszego powierzyć rządy; iakoż oddane były.

Nie iest to sztuka, miękkie i drobne latorośłki zgiąć, złamać, i użyć ich iako chcieć, ale dęby srogie i zmocnione nagiąc, złamać,

albo

albo przynaymniey dobrze okrzesać, to zabawy i nie lada mocy potrzebuie, w tym się naybardziey moc wydała Samsona, kiedy nie kozlątko drobne, ale lwa ktory się na niego rzucił, rozdarł i rozszarpał.

Na podobną zasługę, chwałę, Urzędy zarabiaią, iakby tysiąc i więcey dzieł pięknych dokazali, tysiąc, i dziesięć razy więcey spraw odsądzili, kiedy iednego mocnie a wykrętnie przeciw wszystkim zuchwale powstaiącego swą władzą i potęgą przełamią, pokonaią, pohańbią. Dodaię i to, że do publiczney chwały i podziwienia u wszystkich na ktòrą zasługuią Urzędy, kłutliwych poskramiaiąc, nie podobna, iak im błogosławią oni, ktòrym kłutliwi pokoiu nie daią. Wam prawi Sędziowie swoie szczęśliwość, wam ubłogosławienie życia, wam te wszystkie ukonten-

to-

towanie i ſłodycz lat ſwoich, ktòre z pokoiu odnoſzą, przypiſuią, bo ie wy z rąk kłutnikow wyrywacie i uwalniacie.

Wſzyſtkiey tedy mocy w ich powściągnieniu, ſurowości w ukaraniu, naymocnieyſzych przemyſłow w ich uſpokoieniu użyć winniście, do ktòrych to należy.

W tym zaś wina i wyſtępek kłutniarzow ieſt nayciężſza, że oni cudzego dobra ſą ſzkodzicielami gdyż na fortunie, zdrowiu, honorze, bliźnich ſwoich krzywdzą. Bracia ieſteśmy wſzyſcy, zgadzać ſię z ſobą a iednomyślnemi bydź winniśmy, owi zaś, te ſłodkie ſpolności wzaiemney związki gwałcą i natury porządek pſuią.